

Τρίτη 22 Νοεμβρίου 2011

www.geostrategy.gr

geostrategical@yahoo.gr

Αίγυπτος, το δεύτερο μέρος της εξέγερσης

Βασίλης Γιαννακόπουλος

Τα αιτήματα των Αιγύπτιων διαδηλωτών

Οι πρόσφατες συγκρούσεις μεταξύ αντι-χουντικών διαδηλωτών και αστυνομικών στην πλατεία Tahrir, στην Αλεξάνδρεια, στο Σουέζ και σε περιοχές της νότιας Αιγύπτου, που είχαν ως αποτέλεσμα να χάσουν τη ζωή τους 33 άτομα και να τραυματισθούν περίπου 1.750 (21 Νοεμβρίου), φαίνεται να οδηγούν τη χώρα σε μια επικίνδυνη κατάσταση.

Η συντριπτική πλειοψηφία των διαδηλωτών είναι οργισμένοι και συγχρόνως απογοητευμένοι νέοι Αιγύπτιοι, οι οποίοι αισθάνονται ότι έχουν περιθωριοποιηθεί. Μαζί τους διαδηλώνουν και αρκετοί ισλαμιστές, που ενώ ανέμεναν να στεφθούν νικητές στις επόμενες βουλευτικές εκλογές, αντικρίζουν μια στρατιωτική ηγεσία γαντζωμένη στην εξουσία.

Οι διαδηλωτές, που στην παρούσα φάση ζητούν να δικασθούν οι υπεύθυνοι για τα θύματα της χρονικής περιόδου Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου 2011, έχουν πλέον πεισθεί ότι η μετάβαση της εξουσίας σε μια δημοκρατικά εκλεγμένη κυβέρνηση δεν είναι στα σχέδια των στρατιωτικών. Η υποβολή παραίτησης του υπουργού Πολιτισμού Emad Abou-Ghazi και της κυβέρνησης, καθώς και η έκτακτη πρόσκληση των πολιτικών δυνάμεων για διάλογο, δεν έπεισαν τους διαδηλωτές. Για το λόγο αυτό, καλούν τον αιγυπτιακό λαό σε μαζικές διαδηλώσεις, προκειμένου να εκφράσει την αντίθεσή του στη στρατιωτική ηγεσία. Οι Αιγύπτιοι διαδηλωτές δηλώνουν «έτοιμοι να πεθάνουν για την επανάσταση», καθότι οι ζωές των περίπου 850 Αιγύπτιων πολιτών, στις αρχές του 2011, δεν ήσαν αρκετές για να οδηγήσουν τη χώρα προς τη δημοκρατία.

Αρχικά οι διαδηλωτές ζητούσαν από τους στρατιωτικούς να ορίσουν ακριβείς ημερομηνίες κατάρτισης νέου Συντάγματος και διεξαγωγής προεδρικών εκλογών. Σήμερα όμως απαιτούν την παραίτηση του αρχηγού των αιγυπτιακών ενόπλων δυνάμεων Hussein Tantawi και του Ανώτατου Στρατιωτικού Συμβουλίου (Supreme Council of the Armed Forces - SCAF).

Αμφίβολη η διεξαγωγή των βουλευτικών εκλογών

Το δεύτερο μέρος της «εξέγερσης του Νείλου» ή «εξέγερσης της πλατείας Tahrir» παρουσιάζει αρκετές ομοιότητες με την εξέγερση των Σύριων και των Υεμενιτών αντικαθεστωτικών. Δεν παρατηρούνται βέβαια αποσχιστικές εθνο-θρησκευτικές τάσεις, αλλά ο αιγυπτιακός λαός έχει να αντιμετωπίσει μια ηγεσία που παρατείνει αδικαιολόγητα τη νομή της εξουσίας. Ταυτόχρονα, οι βουλευτικές εκλογές, που είναι μια περίπλοκη διαδικασία τεσσάρων γύρων και διαρκεί αρκετές εβδομάδες, είναι αμφίβολο αν θα ξεκινήσουν στις 28 Νοεμβρίου, παρά την πρόσφατη ανακοίνωση του SCAF. Αρκετά κόμματα έχουν αναστείλει

την εκλογική τους καμπάνια, ενώ το αποτέλεσμα των βουλευτικών εκλογών δεν κρίνεται και τόσο σημαντικό, καθότι οι αιγυπτιακές ένοπλες δυνάμεις θα συνεχίσουν να κατέχουν την εξουσία μέχρι την κατάρτιση ενός νέου Συντάγματος και τη διεξαγωγή των προεδρικών εκλογών που θα ακολουθήσουν, εάν και εφόσον προγραμματισθούν. Το χρονοδιάγραμμα του SCAF για την πλήρη μεταβίβαση της εξουσίας είναι ασαφές και την τοποθετεί στα τέλη του 2012 ή τις αρχές του 2013.

Επί εποχής Mubarak αλλά και σήμερα, οι αιγυπτιακές ένοπλες δυνάμεις, που αριθμούν σχεδόν μισό εκατομμύριο, εκτός από τις φοροελαφρύνσεις και τον έλεγχο του τομέα της πολεμικής βιομηχανίας, εμφανίζουν επιχειρηματική δραστηριότητα και σε διάφορους άλλους κλάδους, όπως του φυσικού αερίου, της αυτοκινητοβιομηχανίας (Hyundai, Chrysler, κτλ), των κατασκευών, των τηλεπικοινωνιών, της εμφιάλωσης και εμπορίας πόσιμου νερού, των τροφίμων, κτλ. Όλες αυτές οι επιχειρηματικές δραστηριότητες και τα διάφορα ποσά, που υπό μορφή κρατικών επιχορηγήσεων καταλήγουν στις ένοπλες δυνάμεις, προσφέρουν σημαντικά οφέλη στους ένοπλους. [1] Εννέα περίπου μήνες μετά την εκθρόνιση του Mubarak, οι στρατιωτικοί συνεχίζουν να κατέχουν την εξουσία και είναι αμφίβολο αν προτίθενται να την παραδώσουν για χάρη της δημοκρατίας. Πέρα από τα προνόμια που θα απολέσουν είναι προφανές ότι θα κληθούν να απολογηθούν για τη συμμετοχή τους στο καθεστώς Mubarak, αλλά και θα κατηγορηθούν ως συνυπεύθυνοι για τα εκατοντάδες θύματα.

Δυσοίωνες μελλοντικές εξελίξεις

Οι αιματηρές συγκρούσεις μεταξύ αντι-χουντικών ακτιβιστών και αστυνομικών φαίνεται να είναι αναπόφευκτες. Οι ανθρώπινες απώλειες καθημερινά πολλαπλασιάζονται, ενώ η Δύση απλά παρακολουθεί τις εξελίξεις, καθώς η διακυβέρνηση της χώρας από τους στρατιωτικούς ήταν ένα επιθυμητό σενάριο. Το επόμενο χρονικό διάστημα προβλέπεται περαιτέρω δυσοίωνα, ειδικά αν συνυπολογισθούν τόσο τα προβλήματα της αιγυπτιακής οικονομίας [2] όσο και της κατάστασης ασφάλειας στη χερσόνησο του Σινά, που έχει καταστεί μια άναρχη περιοχή και ταλανίζει τις ισραηλινο-αιγυπτιακές σχέσεις και την περιφερειακή ασφάλεια.

Η Αίγυπτος είναι μια «χώρα-κλειδί» για τη σταθερότητα της περιοχής της ανατολικής Μεσογείου. Οι εξελίξεις στο εσωτερικό της χώρας είναι ικανές να απειλήσουν την περιφερειακή σταθερότητα, αλλά και να αυξομειώσουν το επίπεδο της ενεργειακής ασφάλειας. Ένα θέμα που άπτεται των αρμοδιοτήτων του νέου υφυπουργού για θέματα Ναυτιλίας, Άδωνι Γεωργιάδη, είναι η μελλοντική λειτουργία της διώρυγας του Σουέζ και του ενεργειακού αγωγού SUMED [3], καθώς δεν είναι απίθανο να απειληθεί από τρομοκρατική ενέργεια [4] ή από απεργίες των Αιγύπτιων εργατών, ειδικά αν ενταθούν οι μαζικές εξεγέρσεις και προγραμματισθούν απεργίες. Η πιθανότητα αυτή, που ενισχύεται και λόγω της έντονης παρουσίας τρομοκρατικών στοιχείων στη χερσόνησο του Σινά, είναι μεν περιορισμένη αλλά όχι μηδενική.

[1] Η ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ, «*Τουρκικό μοντέλο στην Αίγυπτο*», 15 Φεβρουαρίου 2011

[2] Μιλώντας σε επιχειρηματικό συμπόσιο στην Αλεξάνδρεια, ο Αιγύπτιος υπουργός Εργασίας και Μετανάστευσης ανέφερε ότι η χώρα διέρχεται μια κρίσιμη περίοδο και βρίσκεται στα πρόθυρα της χρεοκοπίας, καθώς οι οικονομικές της απώλειες αυξάνονται συνεχώς.

Πρεσβεία της Ελλάδος στο Κάιρο/Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων, «Μακροοικονομικές Εξελίξεις», Οκτώβριος 2011

[3] Η μέση ημερήσια μεταφορά πετρελαίου από τη διώρυγα του Σουέζ και τον ενεργειακό αγωγό SUMED (Suez-Mediterranean Pipeline) ανέρχεται σε περίπου 3,2 εκατ. βαρέλια πετρελαίου ανά ημέρα, εκ των οποίων, το 80% αφορά τις εξαγωγές πετρελαίου από την αραβική χερσόνησο προς τις ευρωπαϊκές αγορές ενέργειας. Στις αρχές του 2011, οι αναταραχές και οι απεργίες των Αιγύπτιων εργατών στη διώρυγα του Σουέζ και στον ενεργειακό αγωγό SUMED δημιούργησαν ανησυχίες για την ασφαλή ροή των υδρογονανθράκων από την Ερυθρά Θάλασσα προς τη Μεσόγειο. Παρόλα αυτά, λόγω κυρίως της λήψης μέτρων από την αιγυπτιακή κυβέρνηση διατηρήθηκε η εύρυθμη λειτουργία της διώρυγας και αποφεύχθηκε περαιτέρω αύξηση της τιμής του πετρελαίου.

[4] Το 2009, οι αιγυπτιακές αρχές συνέλαβαν 26 μέλη της Al-Qaeda (26 Αιγύπτιους και έναν Παλαιστίνιο), τα οποία σχεδίαζαν επιθέσεις κατά εμπορικών πλοίων στην Ερυθρά Θάλασσα. Bloomberg, «*Suez Canal Ships, Pipelines Were Plotters' Targets*», July 9, 2009